

opening night

T
toneelgroepamsterdam + **NTG**^{ENT}
van john cassavetes regie ivo van hove

rolverdeling op de achterzijde

van

john cassavetes

regie

ivo van hove

dramaturgie

koen tachelet

vertaling

sam bogaerts/gerardjan rijnders

scenografie/licht

jan versweyveld

kostuums

an d'huys

geluid

marc meulemans

video

erik lint

camera

judith hofland, menke visser

assistentie scenografie ramón huijbrechts

castingadviezen hans kemna

hoofd techniek & productie

toneelgroep amsterdam götz schwörer

productieleiding annetje van dijk, edith den hamer

technische directie en productie ntgent

rudy de raeve (technisch directeur), patrick martens

techniek reyer meeter (1e inspiciënt), marc bender,

bastiaan bus, jilles d'hulster, david logger, joris

mittelmeijer, dennis van scheppingen, peter zwart

kap & grime roswitha evenwel

decor uitgevoerd door atelier ntgent

o.l.v. freddy schoonackers

kostuumatelier farida bouhbouh,

micheline d'hertoge (kleedster), wim van vliet (hoofd)

fotografie jan versweyveld

grafisch ontwerp jan versweyveld, sara van gelder

publiciteit pauline van kordelaar

druk ssp amsterdam

Opening Night was de eerste samenwerking van Toneelgroep Amsterdam en NTGent en ging april 2006 in première. Elsie de Brauw werd voor haar rol met de Theo d'Or bekroond. Jacob Derwig ontving de Arlecchino en Chris Nietvelt een nominatie voor de Colombina. De voorstelling werd geselecteerd voor het Theaterfestival van Nederland en Vlaanderen 2006. Later dit seizoen gaat de gezamenlijk productie *La grande bouffe* (Johan Simons) in première.

opening night

In Opening Night volgen we een theatergezelschap in de hectische periode voor de première van een nieuw stuk, *De Tweede Vrouw*. Overdag repeteren de acteurs aan een aantal moeilijke scènes en 's avonds zijn er try-outs. Opening Night begint op de avond van een try-out en eindigt met de première, drie dagen later. Fragmenten uit *De Tweede Vrouw* worden afgewisseld met repetities, discussies, conflicten en privé gesprekken tussen de personages.

Myrtle Gordon, de steractrice van de groep, heeft een probleem. Ze heeft grote vragen over de rol die ze vertolkt, die van een ouder wordende vrouw die wanhopig probeert haar jeugd vast te houden. Wat ze mist in het stuk is 'hoop'. Ze wil geen vrouw spelen die moet leren aanvaarden dat ouder worden samenhangt met afscheid nemen van schoonheid, kracht en verleidelijkheid. Hiermee komt Myrtle lijnrecht tegenover Sarah te staan, de oudere schrijfster van *De Tweede Vrouw*. Ze voelt zich gebruikt door Sarah en verwijt haar dat ze in het personage Virginia haar eigen aftakeling en dood probeert te bezweren. Bovendien vindt ze het moeilijk om door haar mannelijke tegenspeler Maurice – die in werkelijkheid haar ex-man is – op het toneel geslagen te worden. Ook al is het slaan 'maar' theater, het voelt té echt. Wanneer Myrtle na de eerste try-out Nancy, een jonge fan, een handtekening geeft en haar vervolgens voor haar ogen ziet verongelukken, lopen toneel en werkelijkheid door elkaar. Ze kan de beelden van het ongeluk niet vergeten en het spelen van haar rol raakt verbonden met de dood van Nancy. De actrice herkent in het meisje de jongere versie van zichzelf. Steeds vaker brengt Myrtle haar in verbeelding tot leven. Misschien krijgt ze zo wel vat op de rol. Maar van een zegen wordt Nancy een vloek. Myrtle wordt steeds afhankelijker van het dode meisje. Haar collega's zien hoe ze tot de rand van de waanzin gaat. Er rest Myrtle nog één ding: in een vlaag van overlevingsdrift vermoordt ze haar jongere ik. Op het moment dat niemand nog gelooft dat ze zal spelen, beslist Myrtle om toch het toneel op te gaan. Samen met haar collega's maakt ze van de première een succes.

regie
ivo van hove

Ivo van Hove enceneerde in 1997 bij het Zuidelijk Toneel Faces van Cassavetes (Koppen). In 2005 maakte hij met een Duitse cast een remake van deze voorstelling voor Theater der Welt. Van Hove: 'Ik heb Cassavetes in mijn jeugd leren kennen. De speelstijl is verrassend, en de manier van filmen is onverwacht groezelig, realistisch. De thematiek van Cassavetes is intussen de mijne geworden: het draait steeds rond mensen die relaties achter de rug hebben, nieuwe avonturen aangaan en daarna weer samenkomen.'

Van Hove regisseert dit seizoen de nieuwe voorstellingen Teorema (Pier Paolo Pasolini) en Zomertrilogie (Carlo Goldoni). In reprise gaan Kruisochten, Romeinse tragedies, La voix humaine en Angels in America.

scenografie
jan versweyveld

Jan Versweyveld ontwerpt scenografieën voor toneel, opera en dans. Hij werkte met tal van internationale regisseurs. Versweyveld: 'In Opening Night is de wereld van het theater zélf het onderwerp. Bij het maken een nieuwe theaterproductie woont een gezelschap als een hechte familie in het theater, gefocust op elkaar en op de première. Het is een gesloten wereld.'

Voor Opening Night hebben we een studioruimte gecreëerd, die deze wereld symboliseert. Er is één deur naar buiten, maar de crisis waarin deze theaterfamilie zich bevindt moet binnen het gezelschap worden opgelost, de buitenwereld biedt daarvoor geen oplossing. Op het podium van de schouwburg staat een tribune, waarop publiek zit dat kijkt naar de voorstelling, De Tweede Vrouw, die in Opening Night gerepeteerd wordt. Voor het publiek in de zaal zijn zij onderdeel van het decor. Een filmploeg op het toneel creëert een derde dimensie: het publiek kan via de close-ups op de videoschermen als het ware in de huid van de personages kruipen.'

I was very much in love
with you, Virginia.

john cassavetes en opening night

De Amerikaanse filmmaker John Cassavetes (1929-1989) kende de wereld van het theater van binnenuit. Cassavetes, opgeleid als acteur, speelde in allerlei theatergezelschappen en financierde zijn eerste film *Shadows* (1958) met het geven van acteerlessen. Op de toneelschool ontmoette hij zijn latere vrouw en muze Gena Rowlands. Zij vertolkte memorabele rollen in zijn films, waaronder *A woman under the influence*, *Gloria* en *Opening Night*. Ook al lag de artistieke bestemming van Cassavetes in de onafhankelijke film, toch verwees hij altijd naar het theater als een utopische plek. Voor hem was het theater de enige echte vrijplaats voor de acteur om zich ongehinderd te kunnen uitdrukken, een plek die nog niet besmet was door het artistieke conservatisme en de commerciële belangen van het filmstudiosysteem.

Cassavetes maakte *Opening Night* in 1977, maar liep al in de jaren zestig rond met het plan voor een 'backstage' film over een ouder wordende toneelactrice. Het thema was belangrijk voor Cassavetes. Heel wat vrouwelijke personages uit zijn films worstelen met het besef van de eindigheid van hun jeugdige energie en fysieke aantrekkingskracht. In *Opening Night* verbindt Cassavetes voor het eerst die thematiek met zijn leefwereld, die van film en theater. Dat is niet toevallig. Acteurs zijn bij uitstek mensen die bewust zijn van hoe ze door anderen worden 'gezien', zowel op het toneel als erbuiten. Als acteur speel je niet alleen iemand anders op het toneel, het zijn ook anderen die bepalen wie of wat je bent: succesvol of niet, geloofwaardig of niet, hip of ouderwets. Cassavetes was gefascineerd door het verscheurende gevecht dat acteurs moeten voeren tussen hoe ze zichzelf zien en hoe anderen hen zien. Hij wist uit eigen ervaring hoe moeilijk het is om in contact te blijven met wie je echt bent, los van wie je voor anderen bent. Met de jaren wordt dat gevecht steeds existentiëler. Bovendien waren tegen het midden van de jaren zeventig Cassavetes en Rowlands zelf de vijftig genaderd, en was het ouder worden een concreet gegeven voor hen. Dit maakt van *Opening Night* een van de meest persoonlijke Cassavetes films.

Manny: 'De reden dat ik van jullie houd, van mijn werk en van het stuk, is omdat wij niet zomaar wat acteurs staan, regisseurs, schrijvers zijn. Wij zijn de uitverkorenen, wij worden betaald voor dat wat wij het liefste doen. Wij drukken onszelf uit, en die pijn is echt, die is niet synthetisch. Pijn hoort bij het leven – voor ieder van ons.'

maatschappij versus individu

Opening Night gaat over de spanning tussen een maatschappij en het individu. Een maatschappij wil dat individuen zich in- en aanpassen in herkenbare functies: vader, moeder, president, werkloze, acteur... Maar een individu wil het gevoel hebben vrij en uniek te zijn. In Opening Night is die samenleving een groep acteurs, technici en het artistieke team: een theaterfamilie. De relaties in deze theaterfamilie liggen vast, er is een duidelijk omschreven functieprofiel, er zijn deadlines en verkochte kaartjes. Het is een bureaucratisch georganiseerd leven, waar geen echte aandacht of tijd is voor de crisis die Myrtle doormaakt. Ze ontwricht de theaterfamilie door zich radicaal tegen de routine af te zetten en alle toneelwetten te overschrijden. Zo denkt ze haar vrijheid en individualiteit te kunnen bevestigen, terwijl het enkel haar eenzaamheid vergroot. Uiteindelijk, tijdens het spelen van de première, aanvaardt Myrtle dat ze pas een individu is als ze deel is van die samenleving, weliswaar omkaderd door routines en rituelen. Deze aanvaarding genereert ook nieuwe mogelijkheden: het is een offer om een samenleving in stand te houden.

toneelgroep amsterdam

Toneelgroep Amsterdam is het stadsgezelschap van Amsterdam en het grootste toneelgezelschap van Nederland. Met 300 voorstellingen en tien producties per seizoen is TA een toonaangevend en innovatief repertoiregezelschap van internationale allure dat wordt geleid door Ivo van Hove. Kern is een ensemble van 21 acteurs. Bekende voorstellingen zijn *Angels in America*, *Romeinse tragedies*, *Het temmen van de feeks*, *Rouw siert Electra*, *Kruistochten* en *Scènes uit een huwelijk*. TA-2 is het platform van TA voor de ontwikkeling van (regie)talent. TA-junior verzorgt educatieprojecten en juniorvoorstellingen voor en door jongeren. TA-extra is de verzamelnaam voor alle randprogrammering zoals inleidingen en workshops. TA werkt samen met *mightysociety* van regisseur Eric de Vroedt en met *Female Economy* van Adelheid Roosen.

ensemble

barry atsma, kitty courbois, jacob derwig, roeland fernhout, renée fokker, fred goesens, janni goslinga, marieke heebink, fedja van huêt, marwan (chico) kenzari, hans kesting, hugo koolschijn, hadewych minis, chris nietvelt, celia nufaar, frieda pittoors, alwin pulinckx, halina reijn, eelco smits, karina smulders, leon voorberg

opening night

stadsschouwburg amsterdam (020 624 23 11) do 20 t/m za 22 en di 25 t/m za 29 aug 09, di 15 t/m za 19 jun 10
wijzigingen voorbehouden

9|10

la voix humaine

van jean cocteau
regie ivo van hove
aug, okt t/m dec 09, jun 10

opening night

van john cassavetes
regie ivo van hove
productie toneelgroep amsterdam/
nt gent
aug 09, jun 10

kruistochten

van alan ayckbourn
regie ivo van hove
coproductie holland festival
sep, okt 09

romeinse tragedies

van william shakespeare
regie ivo van hove
coproductie holland festival,
de munt brussel, kaaithater brussel,
muziektheater transparant, bl!ndman
okt, nov 09

teorema

première
van pier paolo pasolini
regie ivo van hove
productie
toneelgroep amsterdam/
ruhrtriennale bochum
dec 09

angels in america

van tony kushner
regie ivo van hove
dec 09

zomertrilogie

première
van carlo goldoni
regie ivo van hove
jan t/m apr 10

la grande bouffe

première
naar de film van rafael azcona -
francis blanche - marco ferreri
regie johan simons
productie toneelgroep amsterdam/
nt gent
feb t/m mei 10

ubu

première
van alfred jarry/simon stephens
regie sebastian nübbling
productie toneelgroep amsterdam/
schauspielhaus essen
apr, mei 10

ta-2

glengarry glen ross

première
van david mamet
vertaling/regie eric de vroedt
productie toneelgroep amsterdam/
toneelschuur producties
sep, okt, dec 09

rashomon-effect

première
geïnspireerd op rashomon,
de film van akira kurosawa
bewerking/regie joachim robbrecht
productie toneelgroep amsterdam/
frascati producties
jan 10

ta-alliantie

mightysociety7 première
tekst, concept & regie eric de vroedt
powered by toneelgroep amsterdam
feb t/m apr 10

www.tga.nl

info@tga.nl

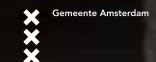
marnixstraat 427

1017 pk amsterdam

t: (020) 795 99 00

f: (020) 795 99 01

subsidiënten

sponsors

Founding partner
Rabobank

ONDER
NOSSEM
LTUUR
METE
SCHAP

NTGent in Nederland :
EEN VEELBELOVEND NIEUW SEIZOEN !

Kasimir en Karoline
(ÖDÖN VON HORVÁTH/JOHAN SIMONS EN PAUL KOEK)

Zus van
(LOT VEKEMANS/ALLAN ZIPSON)

Venlo
(NAAR WERNER SCHWAB/WUNDERBAUM)

La Grande Bouffe
(NAAR MARCO FERRERI/JOHAN SIMONS)

Hier en u
(SANNE VAN RIJN)

Opening Night
(JOHN CASSAVETES/IVO VAN HOVE)

Krapps Laatste Band
(SAMUEL BECKETT/JOHAN SIMONS)

Tien Geboden
(NAAR KRZYSZTOF KIESLOWSKI/JOHAN SIMONS)

Underground
(NAAR ELFRIEDE JÉLINEK/JOHAN SIMONS)

Julius Caesar
(PETER VERHELST)

NTG ENT
www.ntgent.be

Foto © synwolt photography

NTGent ensemble met Elsie de Brauw, Els Dottermans, Frank Focketyn, Aus Greidanus Jr., Katja Herbers, Servé Hermans, Wim Opbrouck, Betty Schuurman, Johan Simons, Kristof Van Boven, Oscar Van Rompay, Steven Van Watermeulen, Sanne van Rijn en Peter Verhelst.

opening night

elsie de brauw **myrtle**, speelt de rol van virginia in het toneelstuk de tweede vrouw, ex-vrouw van maurice

jacob derwig **maurice**, tegenspeler van myrtle, speelt in de tweede vrouw de rol van marty, ex-man van myrtle

daan van dijsse donk **gus**, speelt in de tweede vrouw de rol van tony, de eerste man van virginia

lien de graeve **lena**, vrouw van tony in de tweede vrouw

fedja van huêt **manny**, regisseur van het gezelschap, is getrouwd met dorothee

katja herbers **dorothee**, vrouw van regisseur manny, was ooit actrice

johan van assche **david**, producent van het theatergezelschap

eelco smits **leo**, toneelmeester, organiseert het verloop van de voorstelling

kristof van boven **kelly**, kleder van myrtle

chris nietvelt **sarah**, schrijfster van de tweede vrouw

hadewych minis **nancy**, fan van myrtle